

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Факультет фізичного виховання і спорту

Кафедра медико-біологічних основ спорту та фізичної реабілітації

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Котляр Ю.В.

“31” 08 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ В ПЕДІАТРІЇ

Спеціальність 227 «Фізична терапія, ерготерапія»

Розробник

Дроботун О.С.

Завідувач кафедри розробника

Гетманцев С.В.

Завідувач кафедри спеціальності

Гетманцев С.В.

Гарант освітньої програми

Яблонська Т.М.

Декан факультету

Тупеев Ю.В.

Начальник НМВ

Шкірчак С. І.

Миколаїв – 2022 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни		
Найменування дисципліни	Фізична реабілітація в педіатрії		
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»		
Спеціальність	227 «Фізична терапія, ерготерапія»		
Спеціалізація (якщо є)			
Освітня програма	Фізична терапія, ерготерапія		
Рівень вищої освіти	Бакалавр		
Статус дисципліни	Вибіркова		
Курс навчання	4		
Навчальний рік	2022-2023		
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма	
	8	-	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	5 кредитів / 150 годин		
Структура курсу:	Денна форма	Заочна форма	
	– лекції	30	-
	– семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові)	30	
	– годин самостійної роботи студентів	90	
Відсоток аудиторного навантаження	40%		
Мова викладання	українська		
Форма проміжного контролю (якщо є)	-		
Форма підсумкового контролю	залік		

1. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета: Сформуванню системи спеціальних знань з фізичної реабілітації в педіатрії, ознайомити студентів із найсучаснішими методами фізичної реабілітації, що застосовуються у відновлювальній терапії дітей з різними захворюваннями, навчити володіти техніками проведення цих заходів.

Завдання:

Теоретичні – дати уявлення про сучасний стан розвитку фізичної реабілітації в педіатрії, як самостійної дисципліни. Ознайомити студентів з особливостями організаційної структури системи реабілітації дітей в Україні та світі за нозологіями, їх соціально-правовим статусом. Дати знання про механізми лікувальної дії окремих методів фізичної реабілітації для кожної категорії хворих дітей відповідно до клінічної форми захворювання. В процесі вивчення цього курсу сформуванню поняття важливості реабілітаційних методів відновлення здоров'я дітей, що має надзвичайне значення для проведення реабілітаційних заходів і адаптації в соціуму дітей зі спеціальними потребами.

Практичні – ознайомити студентів із сучасними методами комплексної фізичної реабілітації в педіатрії та навчити застосовувати їх на практиці. Навчити володіти всебічним комплексним підходом при складанні індивідуальних реабілітаційних програм для дітей різних нозологічних груп. Засвоєння відповідних знань, оволодіння навичками і вміннями має глибокий практичний зміст, тому що під час реабілітації при порушеннях функцій різних органів та їх систем у дітей відбувається повне відновлення або формування постійних компенсацій порушених функцій.

Розроблена програма відповідає освітній програмі та орієнтована на формування компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК2	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
	ЗК3	Навички міжособистісної взаємодії.
	ЗК5	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
	ЗК6	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК2	Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.
	СК3	Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.
	СК8	Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та / або ерготерапії.
	СК10	Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.
	СК11	Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

Передумови вивчення дисципліни: Вивчення дисципліни «Фізична реабілітація в педіатрії» базується на знаннях з таких дисциплін як анатомія, фізіологія, основи загальної та приватної патології, основи медичних знань, засоби фізичної реабілітації, фізіотерапія, масаж, ЛФК. Міжпредметні зв'язки дисципліни «Фізична реабілітація в педіатрії» ґрунтуються на використанні єдиних принципів та методів фізичної реабілітації при різноманітних патологічних станах, захворюваннях органів та систем (серцево-судинної, дихальної, опорно-рухового апарату, внутрішніх органів, множинних порушеннях тощо), а також – можливості комплексного підходу до реабілітації хворих та інвалідів різного віку.

В результаті вивчення дисципліни студент *має знати:*

- анатоμο-фізіологічні особливості дітей різного віку;
- нормальний розвиток дитини та вродженні відхилення;
- методи дослідження у педіатрії;
- етіологію, патогенез дитячого церебрального паралічу;
- класифікацію ДЦП та їх особливості;
- основні симптоми та синдроми ураження нервової системи у дітей;
- класифікацію та характеристику дітей з особливими потребами;
- принципи складання індивідуальної програми фізичної реабілітації;
- застосування реабілітаційних методик у педіатрії;
- анатоμο-фізіологічні особливості основних систем організму у дитячому віці;
- основні захворювання, які приводять до неповносправності дітей;
- характеристику засобів фізичної реабілітації.

має вміти:

- застосувати засоби фізичної реабілітації недоношених дітей та дітей з вродженими відхиленнями;
- провести обстеження дитини;

- визначити основні проблеми;
- скласти та застосувати індивідуальну реабілітаційну програму, в залежності від особливостей захворювання;
- оцінити функціональні порушення;
- вміти обстежити дитину з різними порушеннями чи вадами та підібрати відповідні засоби фізичної реабілітації;
- вміти оцінити порушення рухової сфери;
- складати та застосувати індивідуальну реабілітаційну програму, в залежності від особливостей захворювання.

Відповідно до освітньої програми очікувані **результати навчання** включають **вміння**:

РН3	Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.
РН5	Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя.
РН6	Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.
РН8	Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

2. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Тема 1. АФО організму дитини	2	2	6
2	Тема 2. Патології внутрішньоутробного розвитку. Фізична реабілітація при них.	2	2	4
3	Тема 3. ФР при м'язовій кривошії	2	2	4
	Тема 4. ФР при вродженому вивиху стегна	2	2	4
4	Тема 5. ФР при пупочній грижі	2	2	4
6	Тема 6. ФР при плоскостопості	2		4
7	Тема 7. ФР при клишоногості	2	2	6
8	Тема 8. Реабілітація дітей з порушеннями постави	2	2	6
9	Тема 9. ФР при сколіозах	2	2	6
10	Тема 10. ДЦП. Форми ДЦП. Класифікація великих моторних функцій	2	2	6
11	Тема 11. Методики реабілітації дітей з ДЦП	2	2	6
12	Тема 12. ФР при хронічних і рецидивуючих бронхітах	2		6
13	Тема 13. ФР при захворюваннях ССС у дітей	2	2	6
14	Тема 14. ФР при захворюваннях ШКТ у дітей	2	2	6
15	Тема 15. Фізична реабілітація дітей із розладами обміну речовин	2	2	6
16	Тема 16. Вікові інфекційні захворювання. ФР після інфекційних захворювань та їх профілактика		2	6
17	Тема 17. Реабілітація дітей шкільного віку при переломах кісток		2	4
	Всього за курсом	30	30	90

3. Зміст навчальної дисципліни

3.1. План лекцій

№	Тема заняття / план	Кількість годин
1	Тема 1. АФО організму дитини. Особливості фізичної реабілітації Періодизація дитячого віку. Фізичний розвиток дітей різного віку. Нормальний розвиток дитини. Аномалії розвитку дитячого організму. Основні поняття. Принципи та задачі реабілітації в педіатрії. Етапи реабілітації в педіатрії. Дитячі реабілітаційні заклади. Спеціалізовані центри реабілітації для дітей з різною патологією. Організаційно-методичні особливості фізичної реабілітації дітей різного віку. Основні засоби фізичної реабілітації для дітей різного віку	2
2	Тема 2. Патології внутрішньоутробного розвитку. Фізична реабілітація при них Недоношеність як ризик інвалідності з дитинства. Класифікації гіпоксично-ішемічних уражень головного мозку у новонароджених дітей. Подальший психомоторний розвиток дітей, що	2

	<p>народилися недоношеними. Нервово-психічний розвиток недоношених дітей (клінічні випадки).</p> <p>Фізичний розвиток недоношених дітей. Анатомо-фізіологічні особливості недоношених дітей. Оцінка фізичного розвитку недоношених дітей. Особливості кісткової і м'язової системи недоношених дітей. Особливості дихальної системи недоношених дітей. Особливості серцево-судинної системи недоношених дітей. Особливості ЦНС недоношених дітей. Оцінка психомоторного розвитку недоношених дітей з перинатальними ураженнями ЦНС. Шкали розвитку.</p> <p>Фізична реабілітація недоношених дітей. Кінезотерапія в системі фізичної реабілітації. Програма фізичної реабілітації недоношених дітей першого року життя з перинатальними ураженнями ЦНС.</p>	
3	<p>Тема 3. ФР при м'язовій кривошії</p> <p>Кривошия: причини, візуальні ознаки. Основні реабілітаційні заходи: ЛГ, ЛФК (пасивні вправи на розтягування м'язів), загальний масаж, лікування положенням, фізіопроцедури (солюкс, електрофорез) парафінові (озокеритові) аплікації. Реабілітація в післяопераційній період після радикального лікування кривошії: гіпсовий комір; після зняття комірця (електрофорез, грязелікування, пасивні вправи, гімнастика у ванні, парафіно-озокеритові аплікації і загальний масаж.)</p>	2
4	<p>Тема 4. ФР при вродженому вивиху стегна</p> <p>Особливості реабілітації при лікуванні дисплазії, підвивихів і вивихів у кульшових суглобах у дітей до року: застосування відвідних шин і апаратів для пасивних рухів, загальний масаж. Реабілітаційні заходи для дітей старше року: фізіопроцедури, загальний масаж, аплікації парафіну. Реабілітація після хірургічного втручання: накладання гіпсової пов'язки; ЛГ, масаж. Після зняття гіпсової пов'язки: аплікації озокериту, фізіопроцедури, загальний масаж, ЛГ, гідрокінезотерапія, вітамінізація.</p>	2
5	<p>Тема 5. ФР при пупочній грижі</p> <p>Вроджені патології. Поняття пупочної грижі. Причини її виникнення. Комплекс реабілітаційних заходів; загальний масаж, ЛГ, фіксація грижі тейповим лейкопластиром або накладення пов'язки з еластичного бинта.</p>	2
6	<p>Тема 6. ФР при плоскостопості</p> <p>Плоскостопість: поняття, візуальні ознаки. Немедикаментозне лікування плоскостопості: застосування масажу, коригуючих вправ, фіксуєючих пов'язок еластичним бинтом (лейкопластиром) або гіпсових пов'язок, носіння ортопедичного взуття, фізіо-і гідротерапія, гарячі вологі укутування хворої кінцівки, опромінення лампою солюкс, ультразвук (фонофорез). Реабілітаційні заходи після зняття пов'язок: ЛФК (активно-пасивні вправи, вправи на розтягування, гімнастика у воді, плавання, їзда на велотренажері); ортопедичне взуття та ортопедичні апарати.</p>	2
7	<p>Тема 7. ФР при клишоногості</p> <p>Вроджена клишоногість: поняття, візуальні ознаки. Немедикаментозне лікування клишоногості: застосування масажу, коригуючих вправ, фіксуєючих пов'язок еластичним бинтом (лейкопластиром) або гіпсових пов'язок, носіння ортопедичного взуття, фізіо-і гідротерапія, гарячі вологі укутування хворої кінцівки, опромінення лампою солюкс, ультразвук (фонофорез). Реабілітаційні заходи після зняття пов'язок: ЛФК (активно-пасивні вправи, вправи на розтягування, гімнастика у воді, плавання, їзда на велотренажері); ортопедичне взуття та ортопедичні апарати.</p>	2
8	<p>Тема 8. Реабілітація дітей з порушеннями постави</p> <p>Порушення постави: нормальна постава, патологічні зміни в хребті, перебіг хвороби. Профілактика порушень постави. Комплексна реабілітація: лікування положенням і укладанням, спеціальна лікувальна гімнастика для зміцнення м'язів живота і спини, дієта, масаж, фізіо- і гідротерапія, лікувальне плавання, лижні прогулянки, коригуюче ліжко, гіпсові корсети (при прогресуванні хвороби).</p>	2

9	<p>Тема 9. ФР при сколіозах Сколіоз: патологічні зміни в хребті, форми сколіозу, стадії сколіозу, перебіг хвороби. Профілактика сколіозу. Комплексна реабілітація: лікування положенням і укладанням, спеціальна лікувальна гімнастика для зміцнення м'язів живота і спини, дієта, масаж, фізіо- і гідротерапія, лікувальне плавання, лижні прогулянки, коригуюче ліжко, гіпсові корсети (при прогресуванні хвороби). Ігри при порушеннях постави, сколіозах та плоскостопості.</p>	2
10	<p>Тема 10. ДЦП. Форми ДЦП. Класифікація великих моторних функцій Дитячий церебральний параліч. Етіологія, патогенез. Класифікація та клінічні прояви. Клінічні форми дитячих церебральних паралічів: Клінічний перебіг. Стадії ДЦП. Задачі та принципи терапії. Діагностика рівня фізичного розвитку та рухової активності дошкільнят з дитячим церебральним паралічем.</p>	2
11	<p>Тема 11. Методики реабілітації дітей з ДЦП Основи комплексної фізичної реабілітації дошкільників з дитячим церебральним паралічем. Традиційні методи і засоби, що використовуються в комплексній фізичної реабілітації дошкільників з дитячим церебральним паралічем. Використання сучасних технологій в комплексній реабілітації дошкільників з дитячим церебральним паралічем. Особливості масажу (рецептивно-релаксаційний, кріомасаж). Тренування основних положень. Корекція патологічних поз, профілактика контрактур та деформацій. Лікування положенням, протезно-ортопедичне, фізіо- і гідротерапія. ЛФК, як головний засіб реабілітації дітей із ДЦП. Завдання і принципи ЛФК. Комплекс спеціальних вправ на розслаблення м'язів. Гідрокінезотерапія. Артикуляційна гімнастика. Санаторно-курортне лікування. Нетрадиційні методи фізичної реабілітації дітей із ДЦП. Складання реабілітаційної програми. Програма розвитку рухової активності дітей дошкільного віку з ДЦП.</p>	2
12	<p>Тема 12. ФР при хронічних і рецидивуючих бронхітах Методика дослідження органів дихання у дітей. Гостра пневмонія: поняття, етіологія, клінічна картина. Комплексна реабілітація: масаж грудної клітини, ЛГ (у положенні лежачі, з урахуванням віку та температури тіла), фізіотерапія, дієтотерапія. Баночний, вібраційний і перкусійний масаж. Бронхіт: поняття, етіологія, патогенез, клінічна картина, стадії. Комплексна реабілітація: масаж, ЛГ, інгаляції. Особливості та мета ЛФК при легеневих захворюваннях у дітей: лижні прогулянки, ігри на повітрі, плавання в басейні (влітку у відкритому водоймищі), їзда на велосипеді. Правильний ритм дихання. Спеціальна реабілітація при респіраторних захворюваннях у дітей: дихальні вправи, релаксація, відпрацювання вміння правильно відкашлюватися, вправи з акцентом на повний видих, дихання через ніс і верхню частину грудної клітки.</p>	2
13	<p>Тема 13. ФР при захворюваннях ССС у дітей Особливості будови та функціонування серцево-судинної системи у дітей. Методи дослідження серцево-судинної системи. Захворювання серцево-судинної системи у дітей (ревматизм, вади серця). Спеціальна медична група А. Диспансерне спостереження дітей із вродженими вадами серця. Ревматизм: поняття, етіопатогенез, клінічні форми. Перший етап реабілітації - клінічний: задачі та засоби реабілітації. Особливості загального масажу та ЛФК. Фізіотерапія і гідробальнеотерапія: ультрафіолетове опромінення, електрофорез, електросон. II етап реабілітації - санаторний: задачі та засоби. Кліматотерапія. Особливості тренуючого режиму.</p>	2

	<p>Вроджені вади серця. Особливості реабілітаційні заходів, в залежності від степенів порушення: ЛФК (завдання), масаж з оксигенотерапією, фізіотерапія до операції та після неї. Методика підбору вправ ЛГ і визначення навантаження в залежності від виду вади серця, ступеня гемодинамічних та дихальних порушень.</p> <p>Реабілітаційні заходи на тренувальному періоді: вправи з гімнастичною палицею, набивними м'ячами, гантелями і біля гімнастичної стінки, дозована ходьба на вулиці. Санаторно-курортне лікування: повітряно-сонячні ванни, теренкур (дозована ходьба), прогулянки вздовж берега моря, ЛФК, плавання, веслування, ігри на березі моря, лижні прогулянки, ходьба в лісі, парку, а також загальне УФ-опромінення.</p>	
14	<p>Тема 14. ФР при захворюваннях ШКТ у дітей</p> <p>Особливості масажу при запорах і метеоризмі.</p> <p>Коліти: клінічні прояви, стадії. Реабілітаційний комплекс при колітах: гідротерапія; зігріваючі процедури на ділянку живота; загальний масаж; фізіопроцедури; ЛГ; аеробні дозовані фізичні навантаження.</p> <p>Гастрит: поняття, етіологія, патогенез, клініка. Етапи реабілітації: I - дієта, пиття, постільний режим; II - палатний режим: ЛФК, ранкова гімнастика (спеціальні заняття, що поліпшують моторику шлунково-кишкового тракту); III - загальний режим: ЛФК, прогулянки, їзда на велосипеді, прогулянки на лижах, плавання, сауна і повітряні процедури.</p> <p>Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки: поняття, етіологія, патогенез, клініка. Клінічний етап реабілітації: дієта, пиття мінеральної води. ЛФК в положенні лежачи і сидячи, масаж, прогулянки.</p> <p>Амбулаторно-поліклінічний або санаторний етап: щадна дієта.</p> <p>Гартуючі процедури, прогулянки, ЛФК, загальний масаж, апаратний масаж спини і ніг. Адаптаційний етап: ходьба в поєднанні з бігом, ігри, ходьбу на лижах, їзда на велосипеді, плавання.</p>	2
15	<p>Тема 15. Фізична реабілітація дітей із розладами обміну речовин</p> <p>Порушення обміну речовин у дітей (рахіт, гіпотрофія, ожиріння). Поняття рахіту. Етіологія. Ступені рахіту. Симптоматика. Завдання ЛФК. Особливості фізіотерапії. Дієтотерапія. Масаж.</p> <p>Поняття та причини гіпотрофії. Ступені гіпотрофії. Комплекс відновлювальної немедикаментозної терапії: ЛГ, масаж, фізіопроцедури, дієтотерапія.</p> <p>Ожиріння: поняття, типи, причини, Механізм розвитку, ступені, клінічна картина. Комплексне не медикаментозного лікування ожиріння: дієта, ЛГ, помірні фізичні вправи (ігри, біг, ходьбу), загальний масаж ніг і спини.</p> <p>Методичні особливості проведення лікувальної гімнастики</p>	2
16	<p>Тема 16. Вікові інфекційні захворювання. ФР після інфекційних захворювань та їх профілактика</p> <p>Поліомієліт (дитячий спинномозковий параліч): поняття, етіологія, патогенез, перебіг. Відновлювальна терапія: вітаміни групи В, теплові компреси, ЛФК, гідротерапії, заняття на тренажерах, масаж, УФО (або солюкс), застосування ортопедичних апаратів, корсетів і взуття.</p> <p>Профілактика ускладнення поліомієліту: попередження контрактур і деформацій (ортопедична профілактика).</p> <p>Реабілітаційні заходи при інфекційних захворюваннях: режим, дієта, рухова активність реконвалесцентів і лікувальна фізкультура, фізіотерапія, фізичні та фізіолого-гігієнічні засоби і методи.</p> <p>Реабілітаційні заходи у пізньому періоді: душ, ванни, повітряні і сонячні ванни, загальне УФО. За показаннями: масаж і електрофізіологічні методи - УВЧ, діатермія, діадинамік, солюкс, струми дарсонваля, негативна іонізація вдихуваного повітря, електросон, електростимуляція нервово-м'язового апарату. Вплив на біологічно активні точки шкіри в відновлювальної терапії інфекційних хворих. Інгаляція кисню (гіпербарична оксигенація), як ефективного засіб купірування астенічного</p>	2

	синдрому після важких інфекцій, що супроводжуються вираженою гіпоксією.	
--	---	--

3.2. План практичних (семінарських) занять

№	Тема заняття / план	Кількість годин
1	Тема 1. АФО організму дитини. Особливості фізичної реабілітації Періодизація дитячого віку. Фізичний розвиток дітей різного віку. Нормальний розвиток дитини. Аномалії розвитку дитячого організму.	2
2	Тема 1. АФО організму дитини. Особливості фізичної реабілітації Основні поняття. Принципи та задачі реабілітації в педіатрії. Етапи реабілітації в педіатрії. Дитячі реабілітаційні заклади. Спеціалізовані центри реабілітації для дітей з різною патологією. Організаційно-методичні особливості фізичної реабілітації дітей різного віку. Основні засоби фізичної реабілітації для дітей різного віку	2
3	Тема 2. Патології внутрішньоутробного розвитку. Фізична реабілітація при них Недоношеність як ризик інвалідності з дитинства. Класифікації гіпоксично-ішемічних уражень головного мозку у новонароджених дітей. Подальший психомоторний розвиток дітей, що народилися недоношеними. Нервово-психічний розвиток недоношених дітей (клінічні випадки). Фізичний розвиток недоношених дітей. Анатомо-фізіологічні особливості недоношених дітей. Оцінка фізичного розвитку недоношених дітей. Особливості кісткової і м'язової системи недоношених дітей. Особливості дихальної системи недоношених дітей. Особливості серцево-судинної системи недоношених дітей. Особливості ЦНС недоношених дітей. Оцінка психомоторного розвитку недоношених дітей з перинатальними ураженнями ЦНС. Шкали розвитку. Фізична реабілітація недоношених дітей. Кінезотерапія в системі фізичної реабілітації. Програма фізичної реабілітації недоношених дітей першого року життя з перинатальними ураженнями ЦНС.	2
4	Тема 3. ФР при м'язовій кривошії Кривошия: причини, візуальні ознаки. Основні реабілітаційні заходи: ЛГ, ЛФК (пасивні вправи на розтягування м'язів), загальний масаж, лікування положенням, фізіопроцедури (солюкс, електрофорез) парафінові (озокеритові) аплікації. Реабілітація в післяопераційній період після радикального лікування кривошії: гіпсовий комір; після зняття комірця (електрофорез, грязелікування, пасивні вправи, гімнастика у ванні, парафіно-озокеритові аплікації і загальний масаж.)	2
5	Тема 4. ФР при вродженому вивиху стегна Особливості реабілітації при лікуванні дисплазії, підвивихів і вивихів у кульшових суглобах у дітей до року: застосування відвідних шин і апаратів для пасивних рухів, загальний масаж. Реабілітаційні заходи для дітей старше року: фізіопроцедури, загальний масаж, аплікації парафіну. Реабілітація після хірургічного втручання: накладання гіпсової пов'язки; ЛГ, масаж. Після зняття гіпсової пов'язки: аплікації озокериту, фізіопроцедури, загальний масаж, ЛГ, гідрокінезотерапія, вітамінізація.	2
6	Тема 5. ФР при пупочній грижі Вроджені патології. Поняття пупочної грижі. Причини її виникнення. Комплекс реабілітаційних заходів: загальний масаж, ЛГ, фіксація грижі тейповим лейкопластиром або накладання пов'язки з еластичного бинта.	2
7	Тема 7. ФР при клишоногості	2

	Вроджена клишоногість: поняття, візуальні ознаки. Немедикаментозне лікування клишоногості: застосування масажу, коригуючих вправ, фіксуєючих пов'язок еластичним бинтом (лейкопластиром) або гіпсових пов'язок, носіння ортопедичного взуття, фізіо-і гідротерапія, гарячі вологі укутування хворої кінцівки, опромінення лампою солюкс, ультразвук (фонофорез). Реабілітаційні заходи після зняття пов'язок: ЛФК (активно-пасивні вправи, вправи на розтягування, гімнастика у воді, плавання, їзда на велотренажері); ортопедичне взуття та ортопедичні апарати.	
8	Тема 8. Реабілітація дітей з порушеннями постави Порушення постави: нормальна постава, патологічні зміни в хребті, перебіг хвороби. Профілактика порушень постави. Комплексна реабілітація: лікування положенням і укладанням, спеціальна лікувальна гімнастика для зміцнення м'язів живота і спини, дієта, масаж, фізіо- і гідротерапія, лікувальне плавання, лижні прогулянки, коригуюче ліжко, гіпсові корсети (при прогресуванні хвороби).	2
9	Тема 9. ФР при сколіозах Сколіоз: патологічні зміни в хребті, форми сколіозу, стадії сколіозу, перебіг хвороби. Профілактика сколіозу. Комплексна реабілітація: лікування положенням і укладанням, спеціальна лікувальна гімнастика для зміцнення м'язів живота і спини, дієта, масаж, фізіо- і гідротерапія, лікувальне плавання, лижні прогулянки, коригуюче ліжко, гіпсові корсети (при прогресуванні хвороби). Ігри при порушеннях постави, сколіозах та плоскостопості.	2
10	Тема 10. ДЦП. Форми ДЦП. Класифікація великих моторних функцій Дитячий церебральний параліч. Етіологія, патогенез. Класифікація та клінічні прояви. Клінічні форми дитячих церебральних паралічів: Клінічний перебіг. Стадії ДЦП.	2
11	Тема 11. Методики реабілітації дітей з ДЦП Основи комплексної фізичної реабілітації дошкільників з дитячим церебральним паралічем. Традиційні методи і засоби, що використовуються в комплексній фізичної реабілітації дошкільників з дитячим церебральним паралічем. Використання сучасних технологій в комплексній реабілітації дошкільників з дитячим церебральним паралічем. Особливості масажу (рецептивно-релаксаційний, кріомасаж).	2
12	Тема 13. ФР при захворюваннях ССС у дітей Особливості будови та функціонування серцево-судинної системи у дітей. Методи дослідження серцево-судинної системи. Захворювання серцево-судинної системи у дітей (ревматизм, вади серця). Спеціальна медична група А. Диспансерне спостереження дітей із вродженими вадами серця. Ревматизм: поняття, етіопатогенез, клінічні форми. Перший етап реабілітації - клінічний: задачі та засоби реабілітації. Особливості загального масажу та ЛФК. Фізіотерапія і гідробальнеотерапія: ультрафіолетове опромінення, електрофорез, електросон. II етап реабілітації - санаторний: задачі та засоби. Кліматотерапія. Особливості тренуючого режиму.	2
13	Тема 14. ФР при захворюваннях ШКТ у дітей Особливості масажу при запорах і метеоризмі. Коліти: клінічні прояви, стадії. Реабілітаційний комплекс при колітах: гідротерапія; зігріваючі процедури на ділянку живота; загальний масаж; фізіопроцедури; ЛГ; аеробні дозовані фізичні навантаження. Гастрит: поняття, етіологія, патогенез, клініка. Етапи реабілітації: I - дієта, пиття, постільний режим; II - палатний режим: ЛФК, ранкова гімнастика (спеціальні заняття, що поліпшують моторику шлунково-кишкового тракту); III - загальний режим: ЛФК, прогулянки, їзда на велосипеді, прогулянки на лижах, плавання, сауна і повітряні процедури.	2
14	Тема 15. Фізична реабілітація дітей із розладами обміну речовин	2

	Порушення обміну речовин у дітей (рахіт, гіпотрофія, ожиріння). Поняття рахіту. Етіологія. Ступені рахіту. Симптоматика. Завдання ЛФК. Особливості фізіотерапії. Дієтотерапія. Масаж. Поняття та причини гіпотрофії. Ступені гіпотрофії. Комплекс відновлювальної немедикаментозної терапії: ЛГ, масаж, фізіопроцедури, дієтотерапія.	
15	Тема 16. Вікові інфекційні захворювання. ФР після інфекційних захворювань та їх профілактика Поліомієліт (дитячий спинномозковий параліч): поняття, етіологія, патогенез, перебіг. Відновлювальна терапія: вітаміни групи В, теплові компреси, ЛФК, гідротерапії, заняття на тренажерах, масаж, УФО (або солюкс), застосування ортопедичних апаратів, корсетів і взуття. Профілактика ускладнення поліомієліту: попередження контрактур і деформацій (ортопедична профілактика). Реабілітаційні заходи при інфекційних захворюваннях: режим, дієта, рухова активність реконвалесцентів і лікувальна фізкультура, фізіотерапія, фізичні та фізіолого-гігієнічні засоби і методи.	2
16	Тема 17. Реабілітація дітей шкільного віку при переломах кісток	2

Семінарське заняття передбачає доповідь студентів за зазначеними питаннями, та обговорення їх у групі. Студенти представляють власні програми реабілітації дітей з різними захворюваннями з використанням ситуаційних задач.

3.3. Завдання для самостійної роботи

Обсяг самостійної роботи при вивченні курсу становить 90 годин.

№	Напрямок самостійної роботи	Обсяг годин	№ тем лекційних занять
1	Робота над конспектом лекцій	20	1-17
2	Опрацювання додаткових джерел (спеціальної літератури та електронних ресурсів)	20	1-17
3	Виконання самостійних практичних завдань (підготовка доповідей до семінарських занять)	30	1-17
4	Підготовка до іспиту	20	1-17

Вказівки та пояснення до виконання завдань на самостійну роботу

1. Самостійне опрацювання додаткових джерел здійснюється відповідно до переліку наведеному у цій програмі.
2. Конкретні джерела для опрацювання вказуються викладачем в залежності від рівня підготовки студента.
3. Електронні документи, рекомендовані до вивчень, доступні для студентів з локальної мережі та мережі Інтернет.
4. Самостійна робота з літературою та електронними джерелами має знайти відображення в комплекті з курсу.
5. Самостійні практичні заняття виконуються студентами в кількості трьох завдань. При виконанні студент об'єднуються в робочі бригади (не більше 5 студентів в бригаді).

Перелік тем для підготовки доповіді на семінарському занятті

1. Фізична реабілітація дітей з вродженими відхиленнями.
2. Особливості фізичної реабілітації дітей з захворюванням нервової системи
3. Фізична реабілітація при дитячому церебральному паралічі
4. Фізична реабілітація дітей з ушкодженнями опорно-рухового апарату
5. Фізична реабілітація дітей із вродженими відхиленнями
6. Фізична реабілітація дітей з захворюванням нервової системи .
7. Фізична реабілітація при дитячому церебральному паралічі .
8. Фізична реабілітація дітей із захворюваннями суглобів .
9. Фізична реабілітація при ортопедичних захворюваннях .
10. Анатомо-фізіологічна характеристика дитячого організму в різні вікові періоди.
11. Фізична культура, гігієнічний масаж в профілактиці захворювань дітей раннього віку.
12. Фізична реабілітація недоношених дітей.
13. Реабілітація дітей із синдромом дефіциту уваги з гіперактивністю.
14. Фізична реабілітація дітей із захворюваннями внутрішніх органів
15. Фізична реабілітація дітей із захворюваннями органів дихання .
16. Фізична реабілітація дітей із захворюваннями серцево-судинної системи
17. Фізична реабілітація дітей із захворюваннями травної системи .
18. Фізична реабілітація дітей із захворюваннями видільної системи .
19. Фізична реабілітація дітей з розладами обміну речовин .
20. Особливості рухової реабілітації дітей із бронхолегеневими захворюваннями .
21. Фізична реабілітація дітей при бронхіальній астмі .
22. Особливості фізичної реабілітації дітей при ревматизмі .
23. Фізична реабілітація дітей з вадами клапанного апарату серця
24. Фізична реабілітація дітей із захворюваннями травної системи .
25. Фізична реабілітація дітей із захворюваннями видільної системи .
26. Фізична реабілітація дітей з розладами обміну речовин .
27. Фізична реабілітація дітей із синдромом вегетативної дистонії.
28. Особливості фізичної реабілітації дітей з особливими потребами.
29. Онкологічна патологія у дитячому віці та фізична реабілітація.
30. Реабілітація дітей при вікових та гострий інфекційних захворюваннях та їх профілактика.
31. Реабілітація дітей із алергічними захворюваннями та їх профілактика.
32. Нетрадиційні методи реабілітації в педіатрії.

3.4. Забезпечення освітнього процесу

Навчально-методичний матеріал: конспекти лекцій та практичних занять.

Мережа Інтернет: доступ до сайтів університетів та інших сайтів, що необхідні для навчального процесу

Обладнання: мультимедійний проектор, демонстраційні матеріали, прилади та обладнання в залах ЛФК, залах кінезіотерапії, масажних кабінетах.

4. Підсумковий контроль

Перелік питань підсумкового контролю (залік)

1. АФО організму дитини. Періодизація дитячого віку. Фізичний розвиток дітей різного віку.

2. Принципи та задачі реабілітації в педіатрії. Етапи реабілітації в педіатрії.
3. Дитячі реабілітаційні заклади. Спеціалізовані центри реабілітації для дітей з різною патологією.
4. Організаційно-методичні особливості фізичної реабілітації дітей різного віку. Основні засоби фізичної реабілітації для дітей різного віку
5. Патології внутрішньоутробного розвитку. Фізична реабілітація при них.
6. Анатомо-фізіологічні особливості недоношених дітей. Оцінка фізичного розвитку недоношених дітей. Шкали розвитку.
7. Фізична реабілітація недоношених дітей. Кінезотерапія в системі фізичної реабілітації.
8. Фізична реабілітація при м'язовій кривошії
9. Кривошия: причини, візуальні ознаки. Основні реабілітаційні заходи
10. Фізична реабілітація при вродженому вивиху стегна
11. Особливості реабілітації при лікуванні дисплазії, підвивихів і вивихів у кульшових суглобах у дітей до року:
12. Реабілітаційні заходи для дітей з дисплазією тазостегнового суглоба старше року
13. Поняття пупочної грижі. Причини її виникнення. Фізична реабілітація при пупочній грижі
14. Плоскостопість: поняття, візуальні ознаки. Фізична реабілітація при плоскостопості
15. Вроджена клишоногість: поняття, візуальні ознаки. Фізична реабілітація при клишоногості
16. Реабілітація дітей з порушеннями постави
17. Порушення постави: нормальна постава, патологічні зміни в хребті, перебіг хвороби. Профілактика порушень постави. Комплексна реабілітація.
18. Фізична реабілітація при сколіозах
19. Сколіоз: патологічні зміни в хребті, форми сколіозу, стадії сколіозу, перебіг хвороби. Профілактика сколіозу. Комплексна реабілітація
20. Ігри при порушеннях постави, сколіозах та плоскостопості.
21. ДЦП. Форми ДЦП. Класифікація великих моторних функцій
22. Дитячий церебральний параліч. Етіологія, патогенез. Класифікація та клінічні прояви. Клінічні форми дитячих церебральних паралічів:
23. Задачі та принципи терапії при ДЦП. Діагностика рівня фізичного розвитку та рухової активності дошкільнят з дитячим церебральним паралічем.
24. Методики реабілітації дітей з ДЦП
25. Основи комплексної фізичної реабілітації дошкільників з дитячим церебральним паралічем.
26. Сучасні технології в комплексній реабілітації дошкільників з дитячим церебральним паралічем.
27. Особливості масажу при ДЦП. Тренування основних положень. Корекція патологічних поз, профілактика контрактур та деформацій.
28. Лікування положенням, протезно-ортопедичне, фізіо- і гідротерапія при ДЦП.
29. ЛФК, як головний засіб реабілітації дітей із ДЦП. Завдання і принципи ЛФК. Комплекс спеціальних вправ на розслаблення м'язів.
30. Артикуляційна гімнастика при ДЦП.
31. Санаторно-курортне лікування. Нетрадиційні методи фізичної реабілітації дітей із ДЦП.
32. Складання реабілітаційної програми. Програма розвитку рухової активності дітей дошкільного віку з ДЦП.

33. Фізична реабілітація при хронічних і рецидивуючих бронхітах
34. Методика дослідження органів дихання у дітей.
35. Бронхіт: поняття, етіологія, патогенез, клінічна картина, стадії. Комплексна реабілітація
36. Особливості та мета ЛФК при легеневих захворюваннях у дітей
37. Фізична реабілітація при захворюваннях ССС у дітей
38. Методи дослідження серцево-судинної системи у дітей.
39. Захворювання серцево-судинної системи у дітей (ревматизм, вади серця).
40. Диспансерне спостереження дітей із вродженими вадами серця.
41. Ревматизм: поняття, етіопатогенез, клінічні форми. Перший етап реабілітації - клінічний: задачі та засоби реабілітації.
42. Особливості загального масажу та ЛФК при ревматизмі. Фізіотерапія і гідробальнеотерапія.
43. Вроджені вади серця. Особливості реабілітаційні заходів, в залежності від ступенів порушення.
44. Реабілітаційні заходи на тренувальному періоді у дітей з вродженими вадами серця.
45. Санаторно-курортне лікування дітей з вродженими вадами серця.
46. Фізична реабілітація при захворюваннях ШКТ у дітей
47. Особливості масажу при запорах і метеоризмі у дітей.
48. Коліти: клінічні прояви, стадії. Реабілітаційний комплекс при колітах: гідротерапія; зігріваючі процедури; загальний масаж; фізіопроцедури; ЛГ; аеробні дозовані фізичні навантаження.
49. Гастрит: поняття, етіологія, патогенез, клініка. Етапи реабілітації.
50. Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки: поняття, етіологія, патогенез. Клінічний етап реабілітації: дієта, пиття мінеральної води. ЛФК.
51. Амбулаторно-поліклінічний або санаторний етап реабілітації при виразковій хворобі шлунка і дванадцятипалої кишки у дітей.
52. Адаптаційний етап реабілітації при виразковій хворобі шлунка і дванадцятипалої кишки у дітей.
53. Фізична реабілітація дітей із розладами обміну речовин
54. Порушення обміну речовин у дітей (рахіт, гіпотрофія, ожиріння). Особливості фізичної реабілітації
55. Поняття рахіту. Етіологія. Ступені рахіту. Симптоматика. Завдання ЛФК. Особливості фізіотерапії. Дієтотерапія. Масаж.
56. Поняття та причини гіпотрофії. Ступені гіпотрофії. Комплекс відновлювальної немедикаментозної терапії: ЛГ, масаж, фізіопроцедури, дієтотерапія.
57. Ожиріння: поняття, типи, причини, Механізм розвитку, ступені, клінічна картина. Комплексне немедикаментозного лікування ожиріння: дієта, ЛГ, масаж.
58. Методичні особливості проведення лікувальної гімнастики при ожирінні у дітей
59. Вікові інфекційні захворювання. Особливості фізичної реабілітації після інфекційних захворювань та їх профілактика
60. Поліомієліт (дитячий спинномозковий параліч): поняття, етіологія, патогенез, перебіг. Відновлювальна терапія. Профілактика ускладнення поліомієліту: попередження контрактур і деформацій.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

6.1. Система оцінювання роботи студентів

Контроль рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється шляхом перевірки знань студентів на заліку згідно розкладу сесії.

У відповідності до положення про систему рейтингової оцінки знань студентів при вивченні дисципліни «Фізична реабілітація у педіатрії» застосовується наступна система оцінювання роботи студентів.

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1	Семінарські заняття (практичні заняття): 20 занять по 3 бали	20 x 3 = 60	Протягом семестру
2	Екзамен	40	Заліково-екзаменаційна сесія
	Всього	100	

6.2. Критерії оцінювання

Відповідь на практичному занятті

3 бали (відмінно)	Студент виконав практичне завдання повністю, з використанням теоретичних знань про принципи побудови програм фізичної реабілітації при дитячих захворюваннях. Вміє провести самостійний аналіз зв'язків між патологією та методами реабілітації. Підготував доповідь за однією з тем самостійної роботи, розповідав впевнено, наводив приклади, відповідав на додаткові запитання.
2 бали(добре)	Студент виконав практичне завдання повністю, з опорою на теоретичні знання, але може допустити неточності, окремі помилки в аналізі симптоматики. Підготував доповідь за однією з тем самостійної роботи, розповідав з деякими помилками у термінології, коротко відповідав на додаткові запитання.
1 бали (задовільно)	Студент виконав практичне завдання неповністю, продемонстрував невміння виконувати завдання самостійно. Підготував доповідь за однією з тем самостійної роботи, розповідав не проявляючи розуміння у темі, не зміг дати відповіді на додаткові запитання.
0 бал (незадовільно)	Студент має фрагментарні знання з теми. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал.

7. Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні:

1. Анатомія та фізіологія дитини: Навчальний посібник / Мардар Г.І., Халаїм Є.А., Бабак С.В., Марценяк І.В. - Чернівці: Рута, 2002. - 175 с.
2. Анатомія та фізіологія дитячого організму. Основи медичних знань. Валеологія: навчально-методичний посібник / Н.І.Коцур, Л.П.Товкун, Н.І.Годун, О.М.Миздренко. – Переяслав-Хмельницький: О.М.Лукашевич, 2014. – 322с.
3. Педіатрія: Навч. посібник / О.В. Тяжка, О.П. Вінницька, Т.І. Лутай та ін.; Заред. проф. О.В. Тяжкої. - К.: Медицина, 2005. - 552 с.
4. Педіатрія: підручник / О.В.Тяжка, Н.Г.Горovenко, С.О.Крамарев [таін.] ; за ред. О.В.Тяжкої ; Національний медичний університет імені О.О.Богомольця. – Вид. 4-те, виправлене та доповнене. – Вінниця : Нова Книга, 2016. – 1150с.
5. Реабілітаційний супровід навчання неповносправних дітей: методичний посібник / Укл.: А. Луговський, М. Сварник, О. Падалка. - Львів: Колесо, 2008. - 144 с.
6. Слободян Л.М., Лобода В.Ф., Процайло Н.Б. Діагностика захворювань та реабілітація дітей. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2004. - 614 с.
7. Imas Y. Pre-conditions and Modern Development of Specialities in Physical Therapy and Ergo-therapy in Ukraine / Y. Imas, O. Lazarieva // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. – 2017. – № 2. – С. 10–15.
8. Dynamic of bio-geometric profile indicators of children's with functionally one ventricle posture at stage of physical rehabilitation / Vitomskiy V.V., Lazarieva O.B., Imas E.V., Zhovnir V.A., Emets I.N. // Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports. – 2017. – Vol. 21(3). – P. 146–151.
9. Szmigiel C. Podstawy diagnostyki i rehabilitacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. Tom I i II / C. Szmigiel. – AWF Kraków, 2010. – 589 s.

7.2. Додаткові:

1. Зінов'єв О.О., Зінов'єва К.О. Засоби і методи фізичної реабілітації при захворюваннях дитячим церебральним паралічем. – Ужгород.: ТОВВЕТА – Закарпаття, 1999. - 94с.
2. Козак Д. В.Фізична реабілітація та основи здорового способу життя : навчальний посібник / Д. В. Козак, Н. О. Давибіда. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2015. – 199 с.
3. Кузенко Л.Й., Голод Н.Р., Янів О.В., Федорівська Л.П., Куравська Ю.В., Тудоси В.Г. Навчальний посібник «Теорія і методика адаптивного фізичного виховання в інклюзивно-освітньому просторі», 2020р. - 160с.
4. Лікувальна фізична культура. Підручник/ В.С. Соколовський, Н.О. Романова, О.Г. Юшковська. – Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. – 234 с. – (Б-ка студента-медика).
5. Ликов О.О., Середенко Л.П., Добровольська Н.О. Лікувальна фізкультура при внутрішніх хворобах: Практикум. – Донецьк: Дон. держ. мед. ун-т, 2002. – 163 с.
6. Маруненко І.М. Анатомія, фізіологія, еволюція нервової системи [текст] навчальний посібник / І.М. Маруненко, Є.О.Неведомська, Г.І.Волковська – К.: “Центр учбової літератури”, 2013. – 184с.
7. Медицина дитячого віку / Під ред. Р.О. Сабадишина. – Р.: ВАТ “Рівненська друкарня”, 2013. – 463 с.

8. Слободян Л.М., Лобода В.Ф., Процайло Н.Б. Діагностика захворювань та реабілітація дітей. – Т.: Укрмедкнига, 2014. – 614 с.
9. Ткаченко С.К. Дитячі хвороби. – К.: Вища школа, 1991. – 450 с
10. Чурпій І.К., Голод Н.Р., Янів О.В., Федорівська Л.П., Куравська Ю.В., Тудоси В.Г., Зінченко Н.М., Морська Л.В. Навчальний посібник «Термінологічний словник для студентів I-IV курсів спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», 2020р.

7.3. Інформаційні ресурси

1. www.fiziolive.ru/html/reabil/baby/rehabilitation-pediatrics.htm
2. bmsi.ru/doc/ae19d301-9978-4bf3-9fdd-1f5ff623fa04
3. www.vvsu.ru/files/B2051DBF-AA50-44FA-90FC-EE54B6BB5A90.ppt
4. rucont.ru/file.ashx?guid=c853c8b0-c314-44a7-822d-a429f0a20ea5
5. www.library.gov.ua/.../766-fizicheskaya-reabili.
6. intranet.tdmu.edu.te.ua/